

Offentlig tjenestepensjon

**NTL Landsstyremøte
Kristiansund 9. juni**

Jon M. Hippe, Fafo

Pensjonsforum 15. april 2016

Disposisjon

- Kort om pensjonsprinsipper
- Status privat sektor
- Offentlig tjenestepensjon – tariffavtale eller lov?
- Gammel eller ny offentlig tjenestepensjon – noen beregninger

Pensjon, prinsipper og politikk

- Inntektssikring – lik adgang/dekning for alle
- Grunnsikring (universalisme) – omfordeling
- Finansieringsystem – grad av omfordeling

- Særlig spørsmål – kompensere for trekk ved enkeltes yrkesliv
 - Omsorg, verneplikt
 - Kortere karrierer
 - Behov for tidligere avgang (vs uførepensjon)
- Tradisjonell politisk konflikt – grad av politisk styring (eventuelt tariffavtale)
 - Bare ansvar for grunnsikkerhet og omfordeling? Paradoks: mer marked (bedrift, individuelt)

Status privat sektor

- Legger rammer og føringer også for offentlig tjenstepensjon – kan ha påvirket statens syn på forhandlinger I 2016
- Innskuddspensjon dominerer – hybridene kom for sent?
- Store forskjeller I tjenstepensjonsrettigheter
- Ikke gjennomslag for regulering vi tariffavtale
- Splittelse i fagbevegelsen om veien videre
- AFP har svakheter og skal evalueres

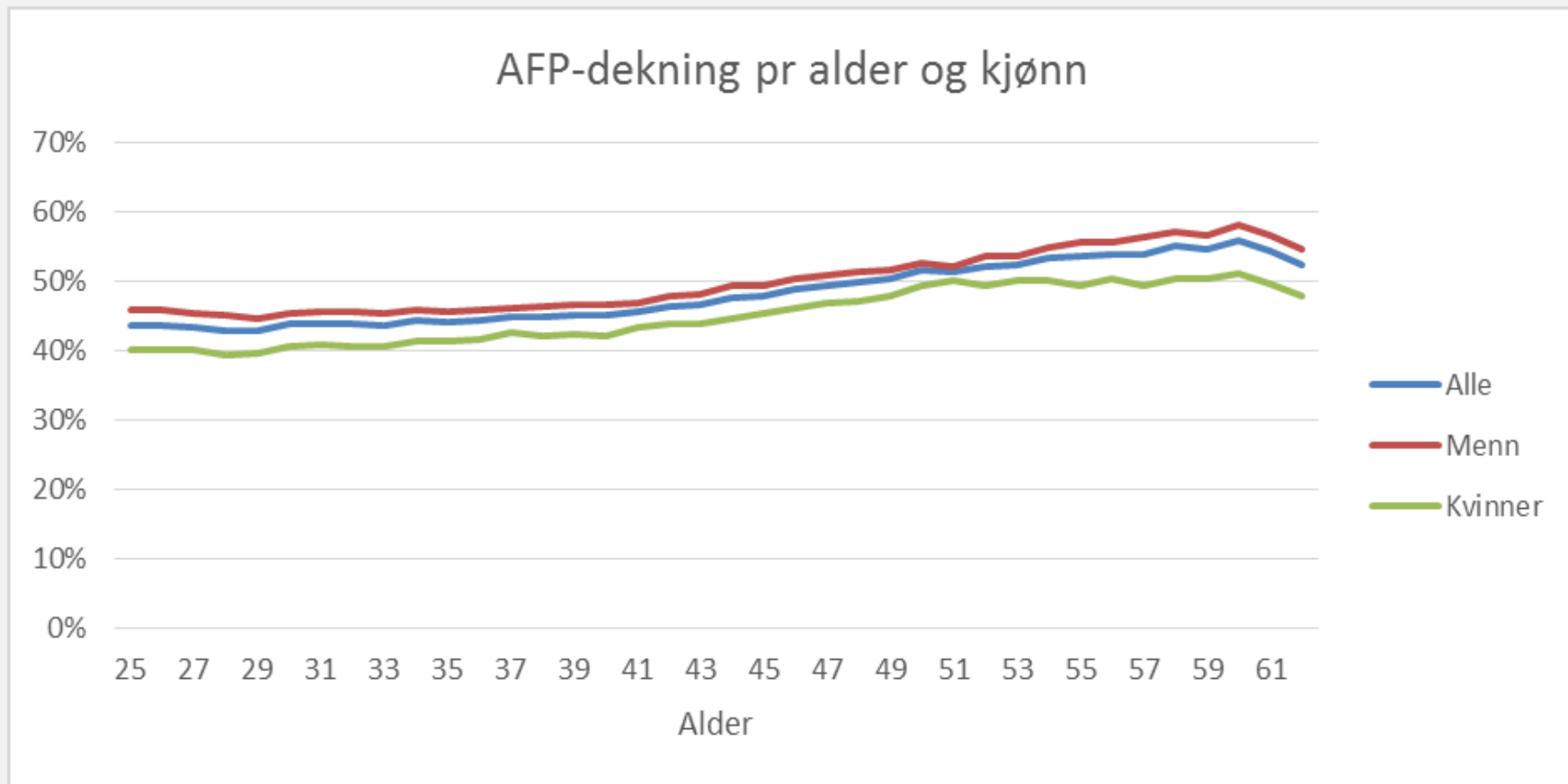
AFP har stor pensjonsmessig betydning

Privat sektor. Pensjonsnivåer ved 67. Prosent av gjennomsnittlig livsinntekt alle grupper. *NB Nivåene faller med yngre og yngre årskull*

	Med AFP	Uten AFP
FT (RR-LI)	48.04 %	48.68 %
AFP (RR-LI)	10.67 %	0.00 %
TP (RR-LI)	7.66 %	7.56 %
Privat sektor	66.37 %	56.23 %

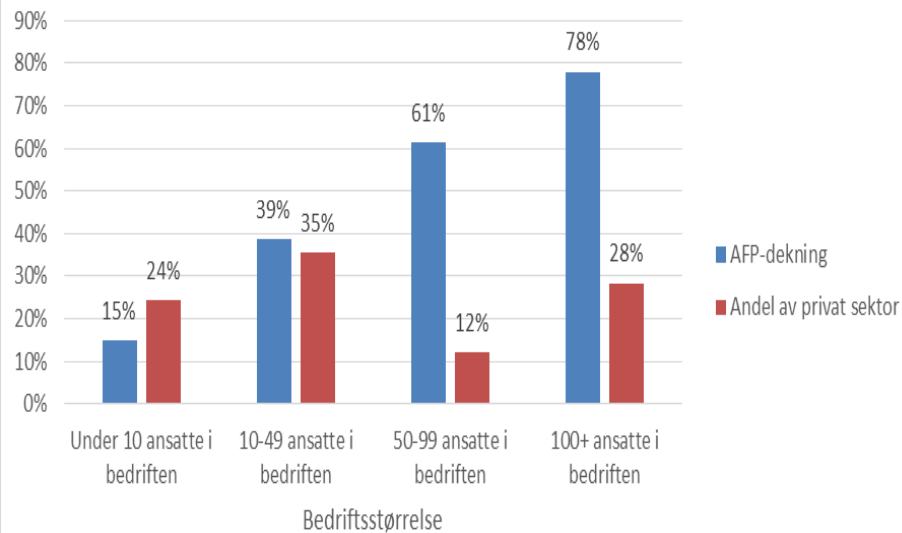
AFP-dekning 2013 etter alder og kjønn i privat sektor.

Arbeidstakere 25-62 år. N = 1 178 562.

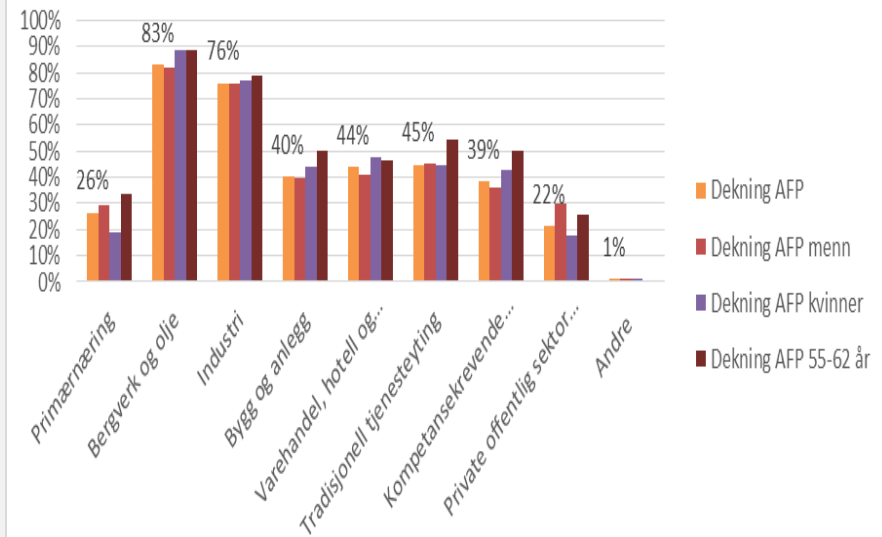

AFP dekning etter bedriftsstørrelse og etter næring

AFP dekning avhengig av bedriftsstørrelse

AFP-dekning etter næring

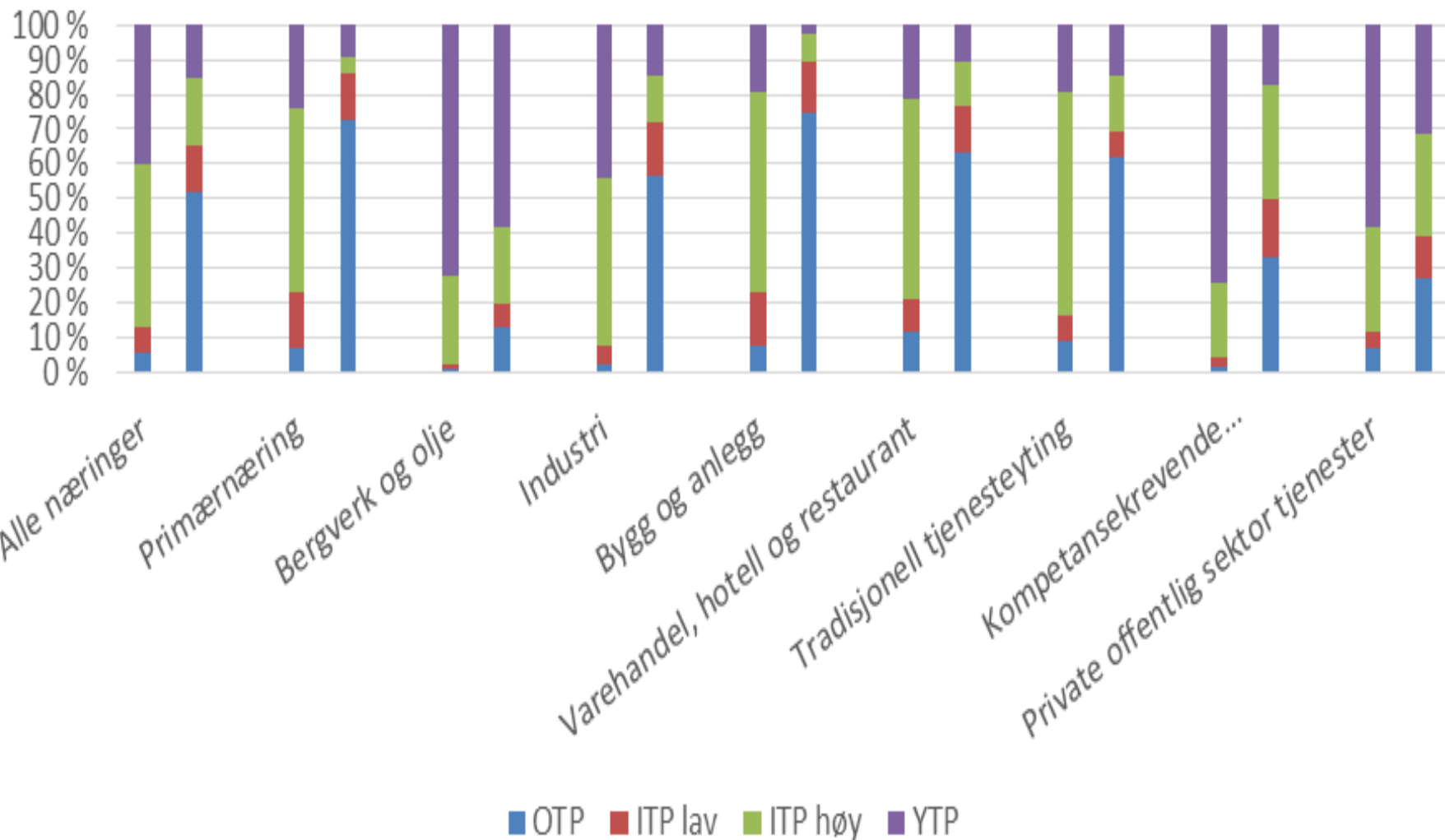
Tjenestepensjoner i 2008. AFP og ikke AFP-virksomheter. Antall ansatte.

	TP-fordeling AFP-bedrifter	TP-fordeling ikke-AFP- bedrifter	TP-fordeling alle
OTP	21 %	65 %	54 %
ITP lav	12 %	14 %	13 %
ITP høy	5 %	10 %	8 %
YTP og ITP	42 %	2 %	12 %
YTP	20 %	10 %	13 %
SUM	100 %	100 %	100 %

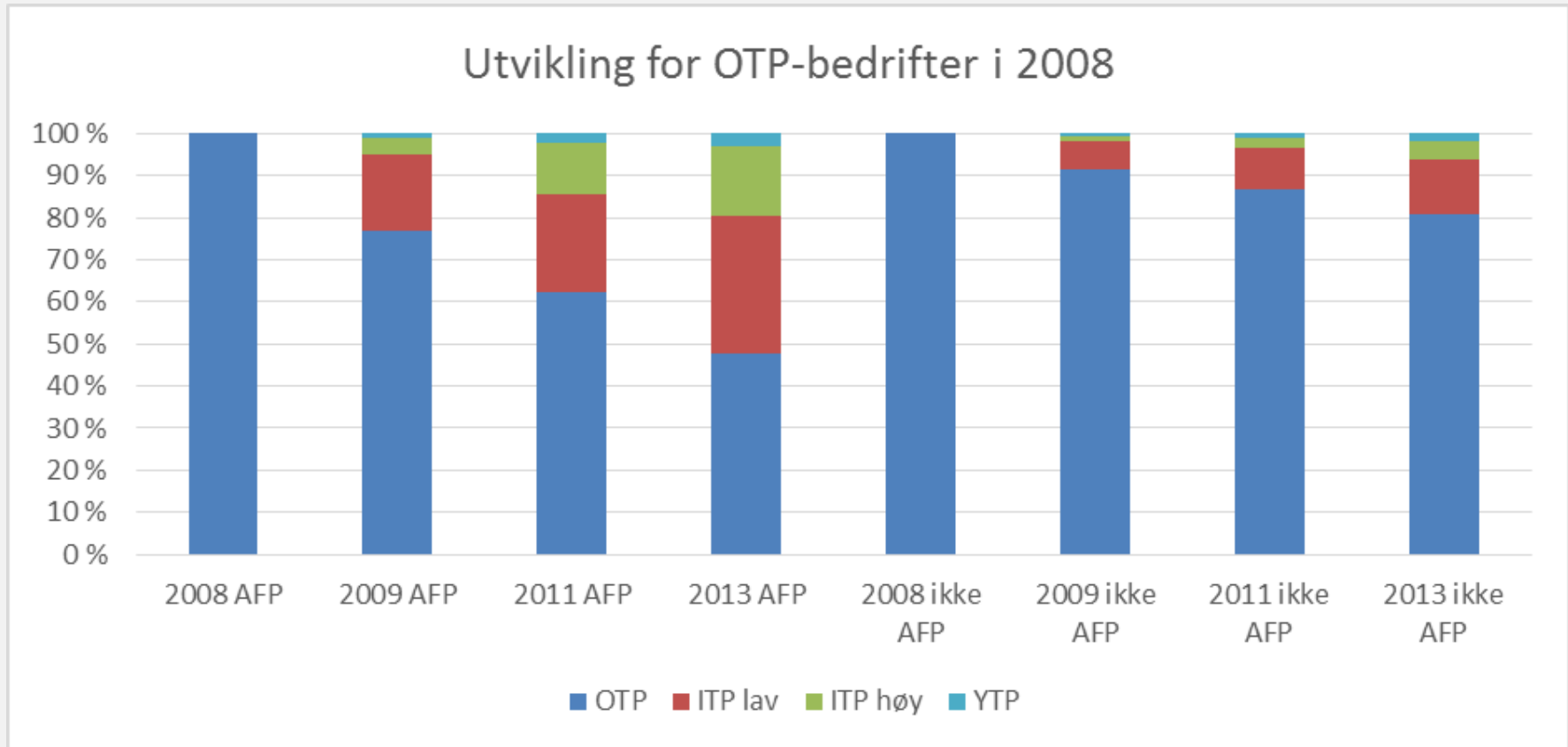
Endringer i tjenestepensjon 2008 - 2013

	AFP 2008	AFP 2013	Endring 08-13	Ikke AFP 2008	Ikke AFP 2013	Endring 2008-2013
OTP	9,4 %	5,7 %	-3,7 %	54,3 %	51,9 %	-2,4 %
ITP lav	7,9 %	7,0 %	-0,9 %	12,9 %	13,4 %	+0,5 %
ITP høy	4,1 %	8,4 %	+4,3 %	11,5 %	13,5 %	+2,0 %
YTP/ITP	43,0 %	45,4 %	+2,4 %	5,9 %	7,0 %	+1,1 %
YTP	35,6 %	33,5 %	-2,1 %	15,4 %	14,2 %	-1,2 %

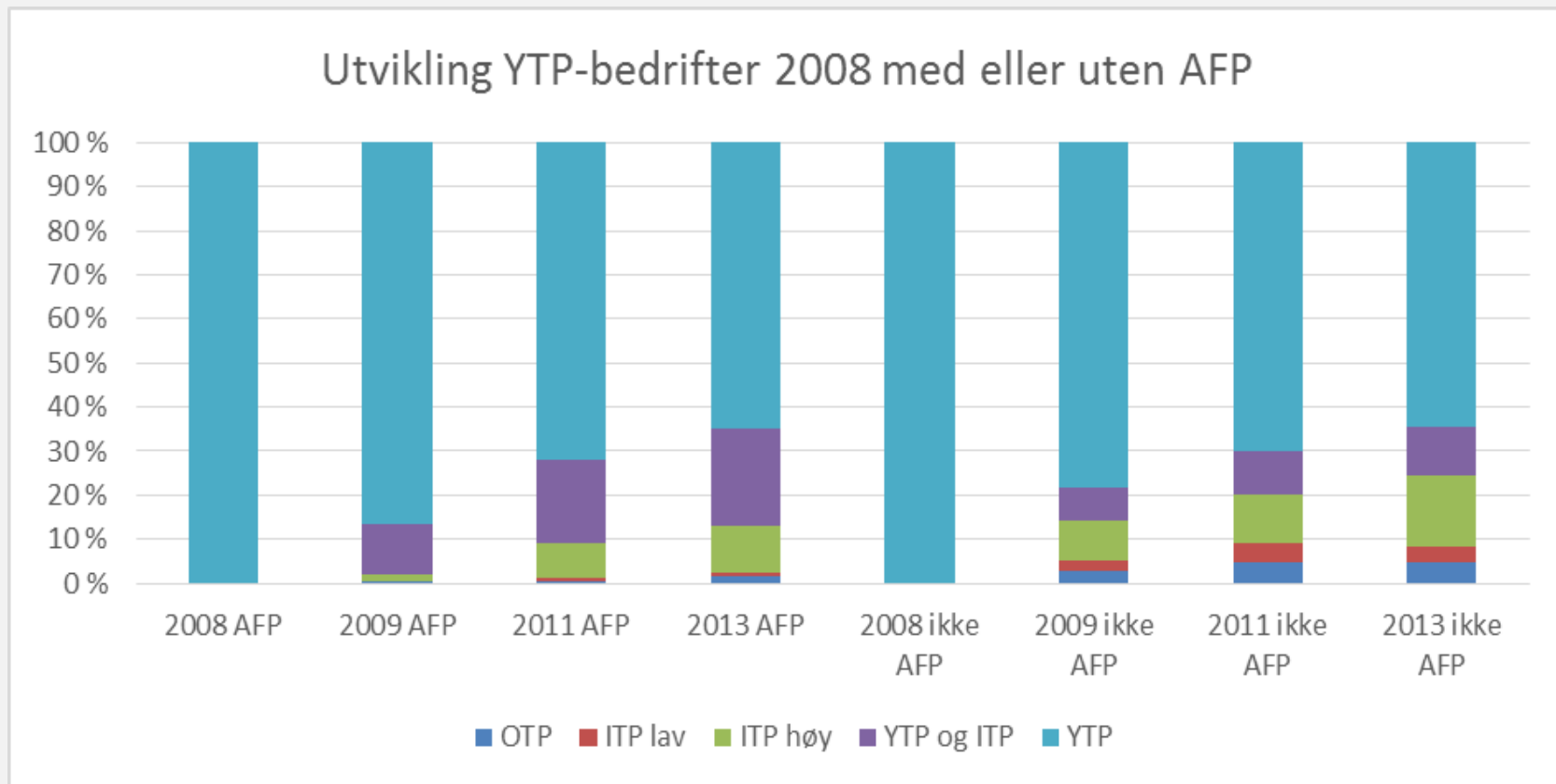
Tjenestepensjonsfordeling 2013 pr. næring. AFP og ikke AFP.

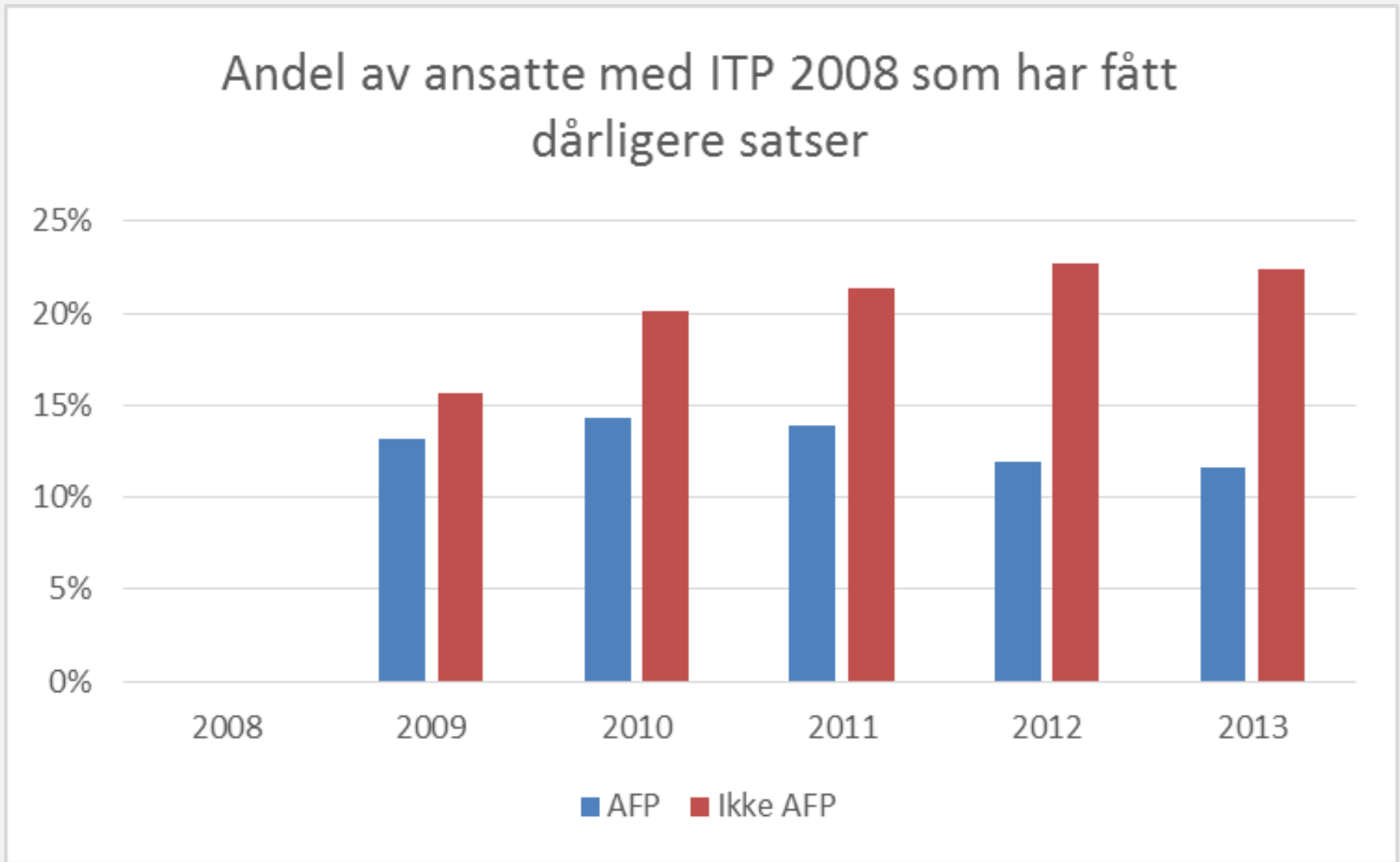
Test 1: Hva med de som hadde OTP i 2008?

Test 2: De som hadde YTP i 2008

Test 3 – reduksjon ITP

Offentlig tjenestepensjon og forhandlingssystemet

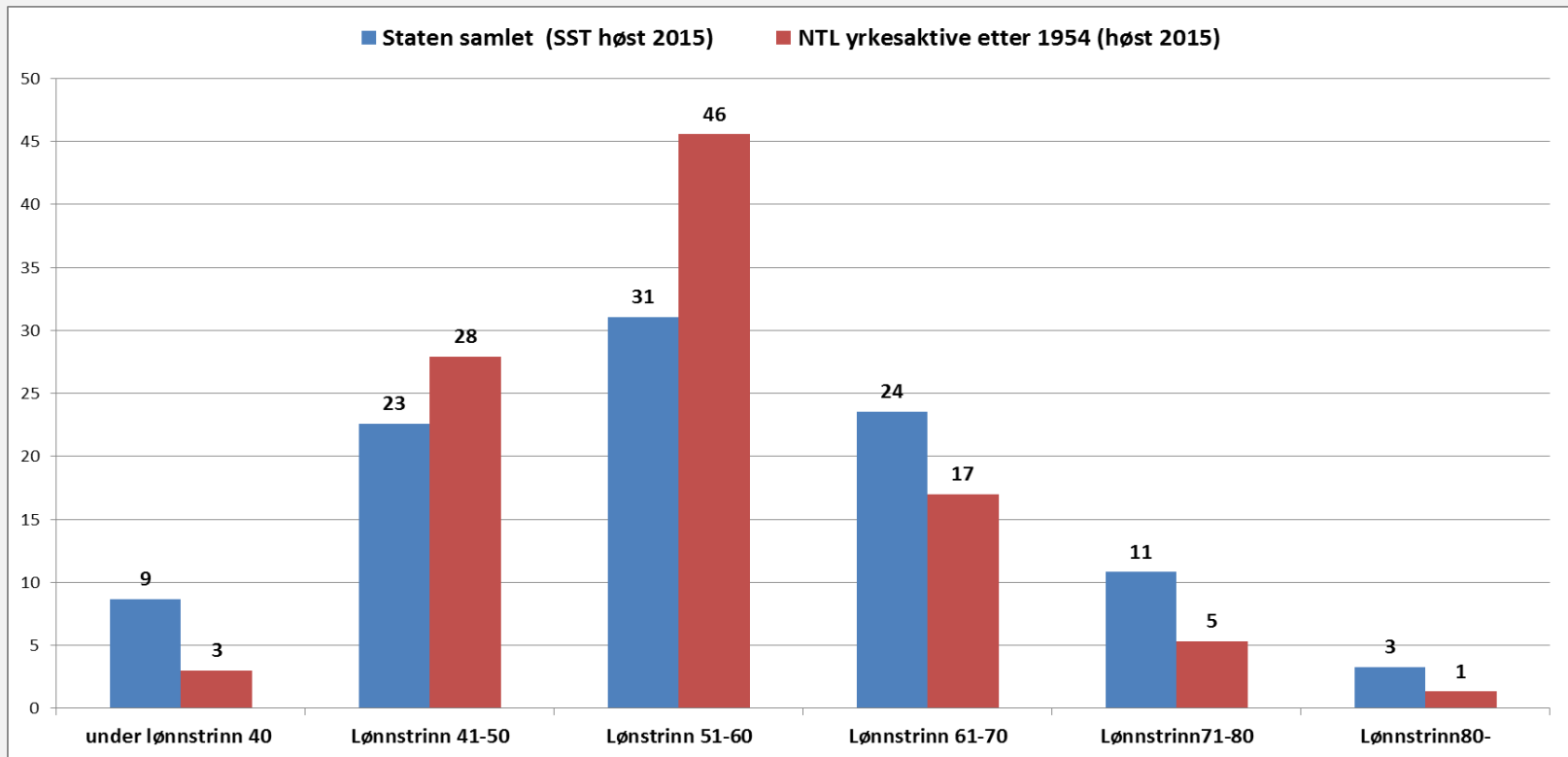
- Lange historiske røtter
 - Stat
 - Kommuner
- Lite er tariffestet i statlig tjenestepensjonsordning.
 - Det gjelder: Pensjonsgrunnlag (beste av to ved pensjonering).AFP og variable tillegg
- AFP kom inn i avtalen i 1988. I1992 var pensjonsgrunnlag og variable tillegg en del av tariffavtalen.
- Lov om Statens pensjonskasse § 11 åpner for at tariffpartene kan bestemme hva som skal inngå i pensjonsgrunnlaget. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1949-07-28-26> Om AFP i § 21 der det vises til tariffavtale.
- 2009 Oppfølgingen skjedde i Prop 107 L (2009-2010) I pkt 2.2. står: I Stortingets pensjonsforlik av 26. mai 2005 heter det følgende om tilpasning av offentlig tjenestepensjon til ny alderspensjon i folketrygden: «Tjenestepensjon tilsvarende to tredjedeler av sluttlønn i offentlig sektor (bruttoordninger) videreføres. Etter at det er vedtatt en ny modell for folketrygdens alderspensjon, må de offentlige tjenestepensjonsordningene tilpasses den nye folketrygdmodellen, uten at dette svekker de offentlige tjenestepensjonene, men slik at de også omfattes av delingstall og ny indeksering. Den endelige tilpasningen skal skje gjennom forhandlinger mellom partene i offentlig sektor.»
- Knekkpunktet ble opphevet med virkning fra 1.5.2000 om følge av det tariffpartene ble enige om.

Tallene – ny og gammel offentlig tjenestepensjon

10.06.2016

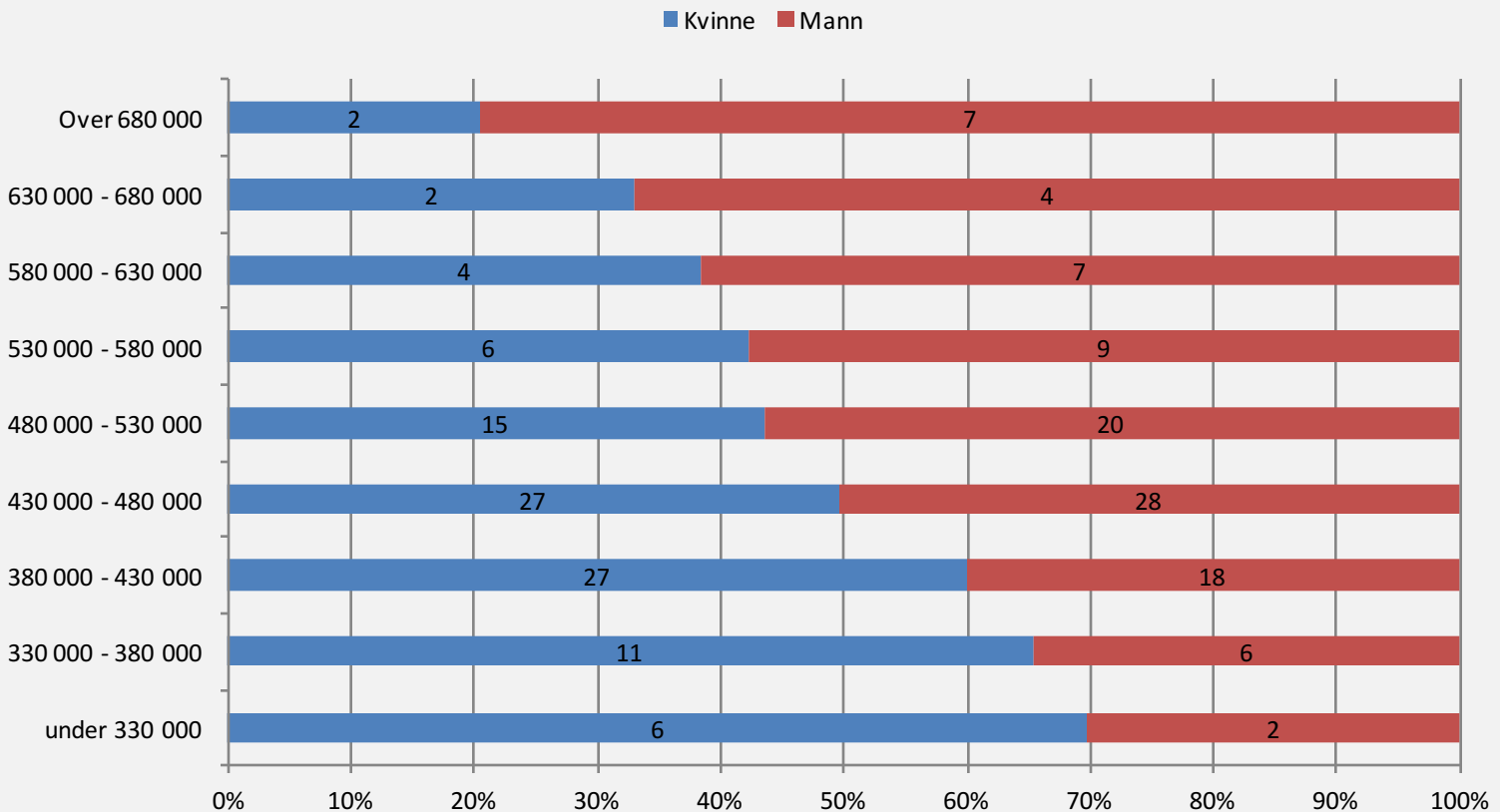
Lønnsfordeling innen NTL og i staten samlet (%-fordeling). Lønnstrinn

Sammenlignet med statsansatte samlet (SST høst 2015) er andelen ansatte med lønn over lønnstrinn 60 lavere blant NTLs medlemmer enn for staten samlet

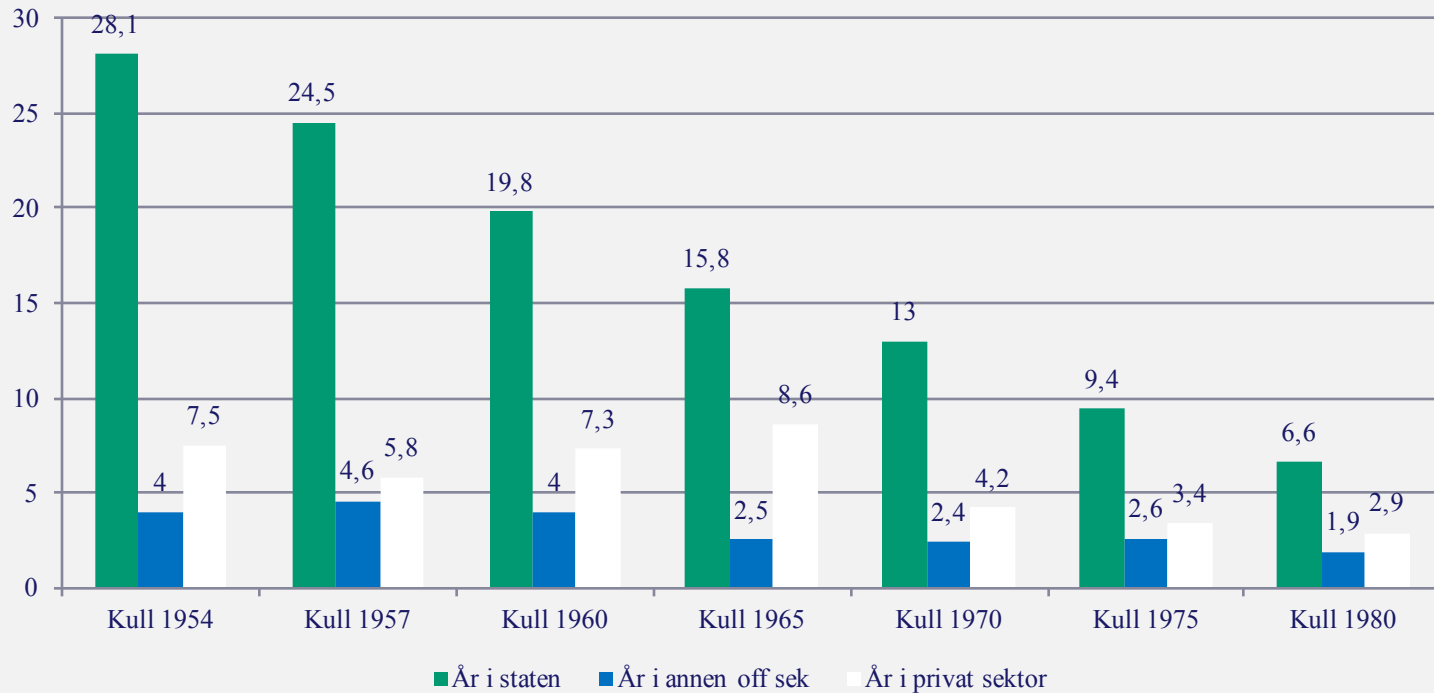

Lønnsfordeling for kvinner og menn på kjønn (%)

Menn har noe høyere lønn enn kvinner

NTL medlemsundersøkelse 2015: Gjennomsnittlig yrkeskarriere for ulike årskull

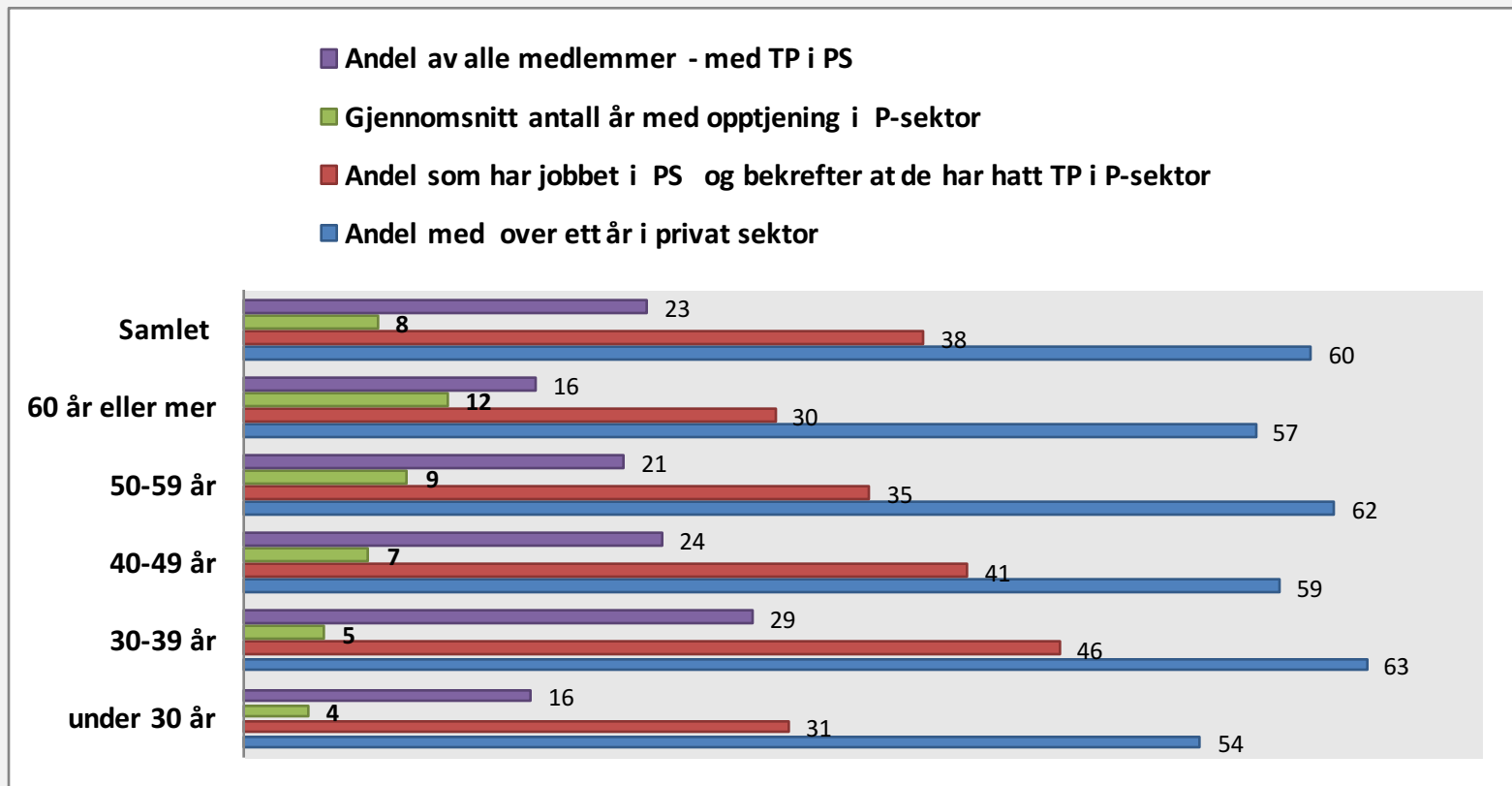

Fremskriving yrkeskarriere til 65 år

Års- kull	Kjønn	År i privat sektor	År i staten	År i annen offentlig sektor	I staten 2015 til 65 år	fra fylte yrkeskarriere ved 65 år	Samlet Antall år i staten ved 65 år	Ant. år i samlet offentlig sektor v/65 år
1960	Menn (n=32)	7,1	21,3	1,6	10	40	31,3	32,9
	Kvinner (n=50)	6,6	18,4	5,7	10	40,7	28,4	34,1
1965	Menn (n=28)	10,7	13	3,3	15	42	28	31,3
	Kvinner (n=42)	7,3	18	2,1	15	42,4	33	35,1
1970	Menn (n=19)	6,8	12,7	1,9	20	41,4	32,7	34,6
	Kvinner (n=35)	3,4	14,3	3,3	20	41	34,3	37,6
1975	Menn (n=22)	2,5	11	2,2	25	40,7	36	38,2
	Kvinner (n=35)	3,5	8,4	3,1	25	40	33,4	36,5
1980	Menn (n=5)	2,8	5,8	1,4	30	40	35,8	37,2
	Kvinner (n=21)	2,9	6,8	2	30	41,7	36,8	38,8

Tidligere arbeid (minst 1 år) og opptjening fra privat sektor – etter alder

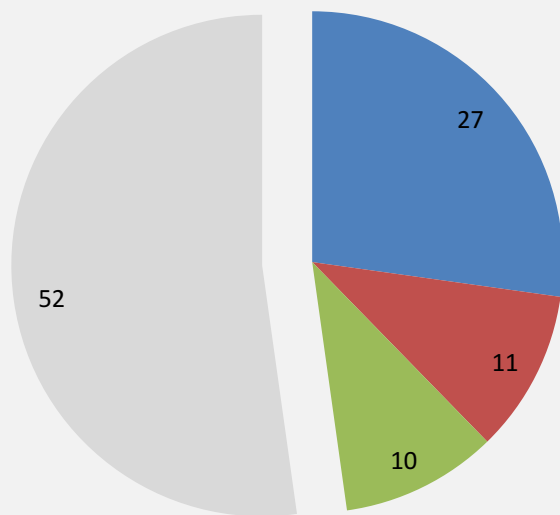
38 prosent av de (60 prosentene) som har jobbet minst 1 år i privat sektor hadde en tjenestepensjon da de jobbet der. Gjennomsnittlig antall opptjeningsår i privat tjenestepensjon for disse er 8 år

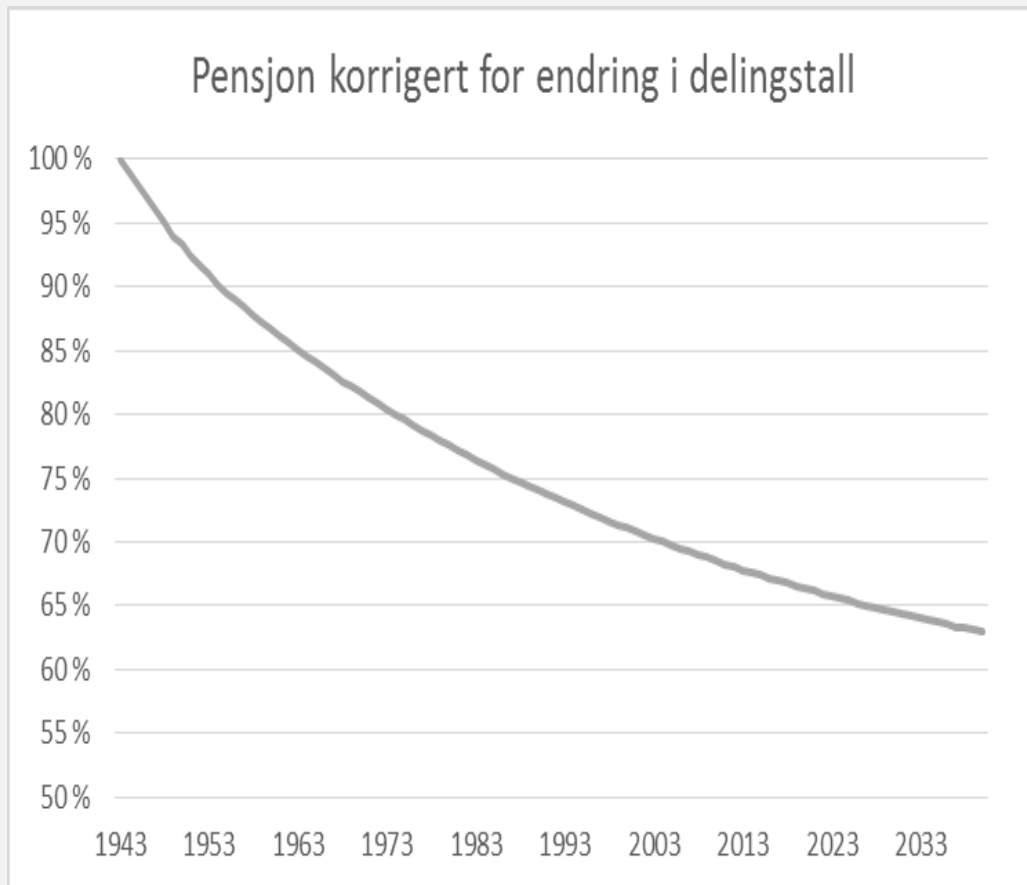
Innskudd eller ytelse? Prosentfordeling.

(blant de 38 prosentene som hadde tjenstepensjon i privat sektor)

■ Innskuddsordning ■ Ytelsesordning ■ Både innskudd og ytelse ■ Ikke sikker

Pensjon for 1943-kullet = 100 %. Pensjonsytelse for fremtidige årskull i prosent av pensjonen for 1943-kullet ved korrigering for årskullenes delingstall (folketrygdens delingstall).

En «tommelfingerregel» ut fra beregningene (pensjon av sluttlønn ved 67 år dagens ordning):

1954-kullet: 66-67%

1960-kullet: 64-65 %

1970-kullet: 60-61 %

1980-kullet: 57-58 %

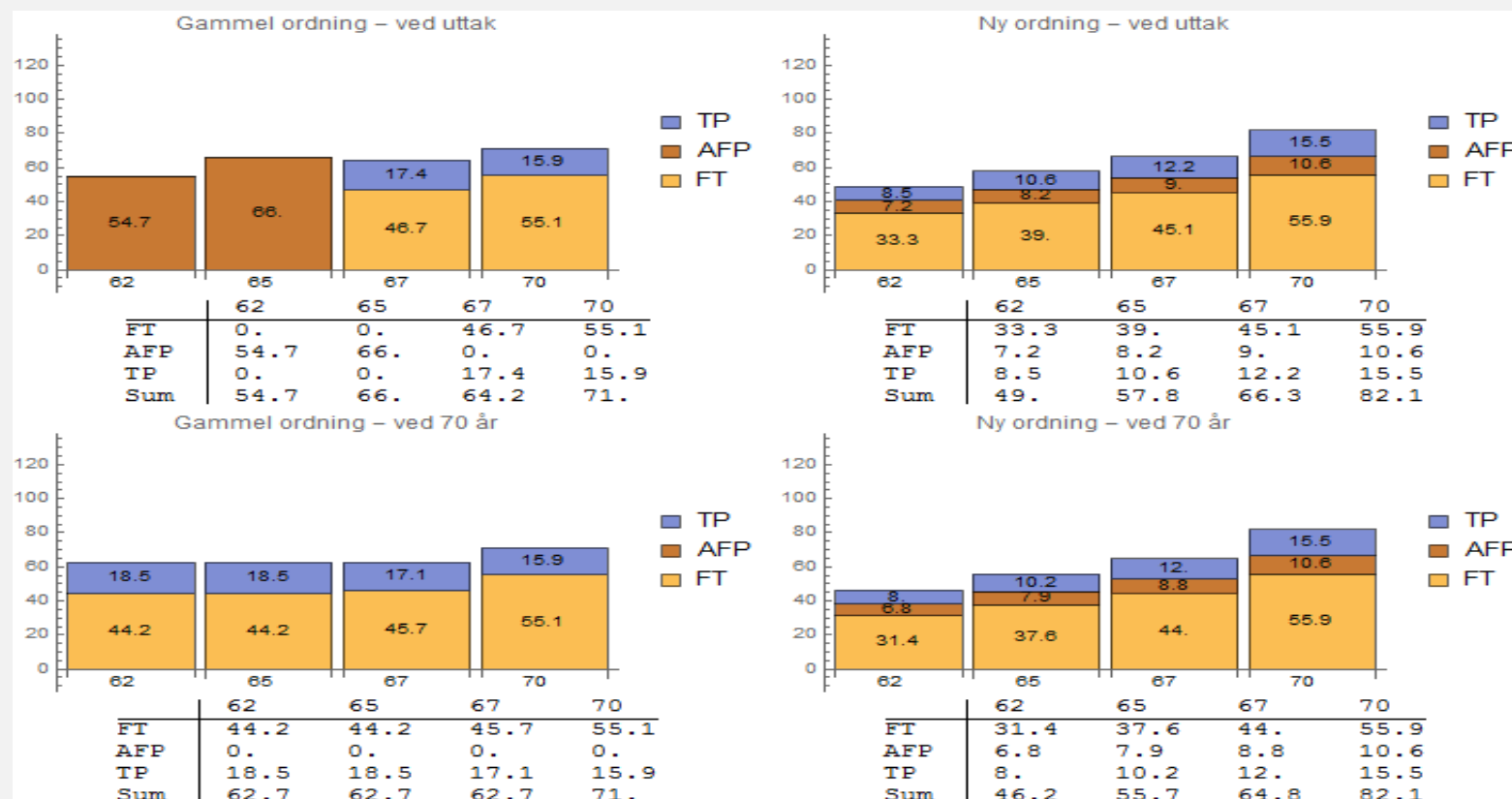
Pensjon i prosent av sluttlønn.

Saksbehandler: født i 1960, lønn = 467 400, sluttlønn 104 % av gj.sn. lønn og 35 års ansiennitet ved 62 år.

Opptjening AFF: 4,21 % av lønn opp til 7,1 G, ingen opptjening etter 62 år

Opptjeningsatts her: 5 % + 23,1 % mellom 7,1 G og 12 G.

Ingen overgangsregler

Gammel ordning = ny ordning ved 67 år

NB Satsene slår forskjellig ut, gitt yrkeskarrierer og lønn

Karriere	Ant. år v/ 67 år	Lønn	Dagens ordning	Ny 5% + 23,1%	Ny 5,4% + 23,5%	Ny 5,65% + 23,75%	Ny 6% + 24,1%	Ny 6,25% + 24,35%	Ny 7% + 25,1%
Saksbeh. født 1960	38	486	64,2%	66,3%					
Saksbeh. født 1970	39	496	60,6%	59,0%	59,8%	60,4%	61,1%		
Saksbeh. født 1980	45	532	57,3%	60,8%					
Kontor/ støtte f 1960	36	486	64,1%	65,1%					
Kontor/ støtte f 1970	36	496	60,6%	58,2%	58,9%	59,4%	60,1%	60,6%	
Kontor/ støtte f 1980	43	532	57,3%	58,1%					
Leder f 1960	33	639	63,1%	59,7%	60,4%	60,9%	61,6%	62,0%	63,5% (<7%)
Leder f 1970	44	685	59,6%	58,8%	59,6%				
Leder f 1975	39	713	57,9%	49,5%	50,2%	50,7%	51,3%	51,8%	53,1%

Samlet pensjon ved å gå av ved 62 år

De aller fleste kommer dårligere ut (alle vist her) selv med høyeste opptjeningsatts. I utvalget er det 6 typer som kommer bedre ut: Disse er enten eldre årskull eller har lang yrkeskarriere. 5 års mindre opptjeningstid har stor effekt.

Karriere	Ant. år v/ 62 år	Lønn	Dagens ordning	Sats = 7%	Sats = like god
Saksbeh. født 1960	33	486	54,7	52,5	>7%
Saksbeh. født 1970	34	496	51,6	47,9	>7%
Saksbeh. født 1980	40	532	48,7	48,1	>7%
Kontor/ støtte f 1960	31	486	54,7	51,1	>7%
Kontor/ støtte f 1970	31	496	51,5	47,0	>7%
Kontor/ støtte f 1980	38	532	48,7	45,7	>7%
Leder f 1960	28	639	47,4	45,1	>7%
Leder f 1970	39	685	43,0	45,8	5,2 %
Leder f 1975	34	713	41,0	38,3	>7% + 25,1%

Samlet pensjon ved å stå til 70 år

Stort hopp i samlet kompensasjon: 5 % er tilstrekkelig for de aller fleste. 3 års ekstra opptjenings tid har stor effekt. Høy lønn er «problemet» (over 7,1G)

Karriere	Ant. år v/ 70 år	Lønn	Dagens ordning	Sats = minst like god	Sats = 7%
Saksbeh. født 1960	41	486	71,0%	82,0%	
Saksbeh. født 1970	42	496	70,6%	73,4%	
Saksbeh. født 1980	48	532	66,4%	74,5%	
Kontor/ støtte f 1960	39	486	71,0%	80,6%	
Kontor/ støtte f 1970	39	496	70,6%	72,4%	
Kontor/ støtte f 1980	46	532	66,4%	71,3%	
Leder f 1960	36	639	69,8%	74,0%	
Leder f 1970	47	685	69,3%	72,7%	
Leder f 1975	42	713	67,3%	61,3%	65,8% (>7 5+25,1%)

Sluttlønnshopp

